

UNITÁRIUS ÉLET

V. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

1951 MÁRCIUS 15.

HÚSVÉT

A Kátéban, melyből én konfirmáltam, hitvallásunk utolsó tétele még így hangzik: „Hiszem a feltámadást és az örökéletet”. Brassai Sámuel, az utolsó magyar polihistor (mindentudó bölcs) azonban már évtizedekkel előbb azt tanácsolta, hogy a „feltámadást” hitvallásunkból hagyjuk ki és csak ennyit mondjunk: „Hiszem az örökéletet”. A jó öreg bölcs így okoskodott: A test nem támadhat föl, mert az a természet törvénye és a szentírás tanítása szerint is porból lett és porrá lesz; a léleknek pedig nem kell föltámadnia, mert az meg se hal, a természet törvénye és a szentírás tanítása szerint is örökké él.

Aldott emlékü Ferencz József püspök, kinek Kátéjából előttem is utánam is még nemzedékek konfirmáltak, elég bölcs volt ahhoz, hogy Brassai okoskodásának helyességét kétségbe ne vonja. Ennek ellenére azt kívánta, hogy az eredeti szövegen legalább haláláig, ne változtassanak. A Kátét közben többször átdolgozták. Brassai kívánsága azonban csak a legújabb kiadásban teljesült.

Brassai elmélete szerint Húsvétot nem Jézus feltámadásának emlékére ünnepeljük — amint azt annak idején a Kátéból tanultuk — hanem: Húsvét a lélek halhatatlanságának ünnepe. „Mária Magdaléna és a másik Mária és némely más asszonyok megdöbbenének, félelem és álmélkodás fogta vala el őket” mikor a keresztfeszített Jézust nem találták a sírjában. Amikor pedig az esetet másoknak is elmondták, zavar támadt: voltak, akik elhitték, voltak, akik nem hitték.

Ez a kérdés ma is megzavarja az embereket. A zavar sok embernél egy tragikus tévedésben jelentkezik. Sokan vannak, akik a test feltámadásának hitét nem tudják magukévá tenni s mivel életet test nélkül elképzelni nem tudnak, a lélek halhatatlanságát is kétségbe vonják.

Húsvét a lélek halhatatlanságának ünnepe. Azt jelenti, hogy az embert emberré nem az a porból vétetett 60—80—100 kg hús és csont, hanem a lélek teszi; az érző gondolkozó lélek, mely hisz, remél és eszményi magasságok felé tör.

Bármilyen valakinek hite a felől, hogy vajjon a keresztfára feszített Jézus testével a sírbatétel után mi történt, az bizonyos, hogy Jézus nem halt meg, él. El több mint hétszázmillió ember számára, akik az Ő nevére megkereszteltettek és az Ő imádságát naponta elmondják. El azok számára, kiknek szívét az Ő evangéliuma megvigasztalja, akik Benne életük üdvözítő eszményét megtalálták.

„Porból lettünk, porrá leszünk”, de az, ami bennünk Istenből való, a lélek soha se lát halált, annak sorsa is isteni: halhatatlan.

Húsvét a lélek halhatatlanságának ünnepe!

Dr. Csiki Gábor.

Szám: 87/1951.

MEGHÍVÓ.

A budapesti Unitárius Egyházközség az esperesi vizsgálószék kiszállása alkalmából folyó évi április 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor az V., Koháry-utcai tanácsteremben

KÖZGYÜLEST

tart, amelyre az egyházközség tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1951 március hava.

Dr. Lázár János s. k.
gondnok.

Szolga Ferenc s. k.
lelkész.

ÁHITAT

Holtak közt az élőt minek,
Kishitűn mért keresitek?
Oszlanak a fellegek.
Új nap hoz fel új eget.
Uram, hogyha csüggedznénk,
Téged gyáván elfelednénk,
Pergesd meg szent riadód:
Krisztus él, föltámadott.

Mindenható vagy, Istenem, ki vezeted az emberiség életét s adsz a te gyermekeidnek egy-egy kimagasló pillanatot, amely kiemeli a hétköznapi világ gondjából, felemeli s megszenteli, erőt ad a további küzdelemre. Ilyen a húsvét magasztos ünnepe, amely életet ad a hívő ember lelkébe, életet ad a természetbe. Megmozdul az élet az emberi lélekben s letörli bánatos könnyeit s megyen tovább reménységgel. Megmozdul az élet a természetben és a földön virágok nyílnak és a levegőben madarak énekelnek, amelyeknek hatása alatt a hívő lélek szól: megáld bennünket az Isten, a mi Istenünk.

Lukács XXIV. 5. vers.

„Mit keresitek a holtak között az élőt?”

A keresztyén világ húsvét ünnepét üli. A kegyeletes hívők felidéznek lelkükben a názáreti Jézus életét a bölcsőtől a koporsóig. Ha vizsgáljuk az ő életét, azt találjuk, hogy az egy nagy embernek igaz élete volt, egy nagy célt szolgált; betölteni az ő mennyei Atyja akaratát. A küzdelme már a bölcsönél kezdődik, a beteg édesanyjának nem jut más menhely egy egyszerű jászolnál. Alig, hogy megszületett, Heródes, a hatalom ura, halálra keresi. De a szülők vérszomjas lelke következtében megmenekül a haláltól. 12 éves korában egy óvatlan pillanatban elereszti édesanyjának gondviselő kezét, mert neki a mennyei Atya dolgaival kell foglalkoznia és a jeruzsálemi templom papjait kérdezi, hogy megtalálhassa azt. Sokat tanul, különösen Ézsaiás iratait kedveli legjobban, amelyből később is igen sokszor idéz. De ismeri Mózes 10 parancsolatát, törvényeit, Konfucsenak és Buddhának tanításait, melyeket összehasonlítva leszűri az ő nagy igazságát, hogy egyedül a szeretet az, ami a világot újjáteremtheti és megtarthatja. 30 éves korában a pusztába vonul, hogy megégyezzen a gondjaira az ő elvei és megkeresse és megtalálja mennyei Atyjának helybenhagyását. Hogy már akkor mily erős volt erkölcsi ereje, látjuk, hogy a testnek minden kísértéseit legyőzi. Visszautasítja a kenyér gondját: nemcsak kenyérrel él az ember. Rendületlenül bízik az isteni gondviselésben: ne kísértsd a te Uradat, Istenede! Elűzi a világ hiúságát, mert meg vagyonszerző: csak az Istent imádd! A pusztából visszatérve elmondja örök igazságot tartalmazó hegyibeszédét. Majd látjuk a farizeusok és az írástudók kérelmetlen gyűlöletét, melyek ellen harcol erkölcsi erejével. Nem sokat vár a ő országa nem ebből a világból való. Hidegen hagyja őt a nép hozsánna kiáltása, hódolata, mert tudta és ismerte a nép könnyen változó lelkivilágát. Lelki szemei előtt ott állt a Golgota, látta az áruló tanítványt, amint vezeti elfogóit és magával még sem törődött. Istenre bízta ügyét. Ott látjuk majd a Getsemáne-kertben, mindenkitől elhagyottan: Mindenki eltávozott övéhez, engem egyedül hagytak, de nem vagyok egyedül, mert velem van

az Isten. Hogy Isten vele van, ennek a tudatában gyűjtötte mégegyszer össze tanítványait halálát megelőző este és atyai szívével szólt hozzájuk, kérte őket, hogy a nehéz napokban tartsanak ki, egymást szeretve és vigasztalva: Arról ismernek meg titeket, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szerettitek. És azután, hogy alázatoságra intse, megmosta tanítványainak lábát és szólt: ahogyan én cselekedtem, ti is aképen cselekedjétek. Majd veszi a kenyeret és a bort, mindkettőt megáldva rendre adta és mondá: Tegyétek az én emlékezetemre. Mikor így elkészült, többé nem félt, bátran ment üldözői elébe: kít kerestek, a názáreti Jézust? Én vagyok! Mikor elfogva, Kafajás főpap elé vezetik, nyugodtan áll meg előtte és amikor kérdezi igaz-e, hogy azt mondottad: lerontod az Úrnak hajlékát és harmadnapra felépítet? — nem védekezett, hanem így szólt: te mondád. Ugyanezt tette Poncius Pilátus előtt is, ki szintén felolvasta a vádat: te magadat zsidók királyának nevezted, igaz-e? Nyugodtan mondá: te mondád. Eltúrta a szolgák gúnyolódását szó nélkül, majd a kereszthalált: Atyám, a te kezébe ajánlom lelkem.

Testvéreim, ha Jézus egész élete előttünk áll az ő valóságában, akkor értjük meg igazán azt a szemrehányást, amiben részesültek azok az asszonyok, kik Jézust a temetőben keresték: Mit keressetek a holtak között az élő? Akkor áll előttünk a tanítványok megleckéztetése: Galáciai férfiak, mit álltok itten nézve az ég felé?

Szenvedő testvérem, értsd meg, hogy Jézust hiába keresed a holtak között, ott soha meg nem találod, de ha egyszer rálépsz az önvizsgálás útjára, ha megbo csátal az emberlátsáidnak, ha kibékültél ellenségeddel, jót teszel azokkal, akik téged átkoznak, akkor nem kell, hogy keresd, eljön Ő hozzád, veled fog lakni, kísérni fog az élet útjain, meggyógyítja sebeidet, visszaadja hitedet, akkor boldog lesz a te húsvétod.

Buzogány Kálmán.

Néhány szó Jézus emberségéről

Pár hónappal ezelőtt előadást hallottam, amelynek keretében az előadó felsorakoztatta a Jézus emberségét igazoló bibliai részeket. Amikor az adópénzzel kapcsolatos kérdésre adott jézusi feleletről volt szó, (adjátok meg az Istennek, ami az Istené és a császárnak, ami a császáré) az előadó egyéni véleményként hozzátette, hogy e válaszból ítélve Jézus „ravasz ember” volt.

Ez a jelző belémtörött és megsebzett. Azóta is sokat gondolkodtam azon, hogy milyen is hát az unitáriusok Krisztusa? Az alábbi pár mondatban igyekszem megrajzolni a **magam** Jézus-alakját.

Az unitárius hittelfogás szerint Isten mind lényegileg, mind személyileg egy és oszthatatlan. Ebből a gondolatból logikusan következik, hogy Jézust nem tekinthetjük második isteni személynek. Emberi és földi fogalmak korlátai közé szorítva, azt mondjuk tehát, hogy ember volt. De sietek hozzátenni, hogy e kijelentésünkkel felette veszélyes területre léptünk.

Jézus ember volt, mert valóságos emberi testben élte le földi életét. Tudjuk azonban, hogy az ember testből és lélekből-szellemből áll. És az sem szorul bizonyításra, hogy e részek közül a szellem, a lélek hordozza magában az élet lényeges principiumait: a tökéletesedés utáni vágy, a tisztaság, a fenségesség, a szentség és az örökélet stigmáit. Ebből a tényből önként következik, hogy az ember értéke a szerint változik, hogy szelleme milyen kapcsolatban van a természetfeletti tökéletesebb világrenddel és hogy e kapcsolat révén ezekből az értékekből mennyit tud megvalósítani a maga egyéni életében és szűkebb földi körében.

Vizsgáljuk meg tehát, hogy ez a felebbrendű élet miként tükröződik Jézus emberi életében?

Helyszíke miatt most ne foglalkozzunk születésének körülményeivel, sem gyermekkorával, habár ezek is bővelkednek ilyen részletekben. Csak attól az időtől kövessük Őt, amikor hivatástudatának határozott kiérlelése után tanítani kezdett.

Ha egy sokat tanult, bölcs ember arra határozza el magát, hogy eszméinek hirdetésével és terjeszté-

sével megreformálja a társadalmi életet, mi az első teendője? Olyan embereket gyűjt maga köré, akik tanultságuknál és általános szellemi képességükön felül meg tudják őt érteni és gondolatait valóra tudják váltani. Fényes tehetségű koponyákat, akiknek kiművelése hosszú évek fáradságos tanítói munkájának az eredménye. Miképen válogatta ki Jézus az ő tanítványait? Egyszerű embereket hívott maga köré s nem kételkedett abban, hogy tanítványai teljesíteni tudják hivatásukat. És a történelem bebizonyította, hogy Jézus jól választott. Miképen lehetséges ez? Ugy, hogy Jézus lényeglátó szellem volt s tudta, hogy az egyszerű halászok teste milyen lelket és szellemet hordoz. És azt is tudta, hogy ő maga birtokában van annak az erőnek, amely meg tudja világosítani a tanítványok értelmét. Kérdem: ki volt erre képes Jézus előtt és után?

Az evangéliumok hiteltérdeklően leírják Jézus csodatételeit. Ezzel kapcsolatban csak kétféle állásfoglalás lehetséges: vagy hiszem, vagy nem hiszem. Minden egyéb magyarázat haszontalan semmiség. En mélységes meggyőződéssel hiszem, hogy ezek a csodatételek az evangéliumokban leírt módon valóban megtörténtek. Miért hiszem? Azért, mert Jézus abszolút tiszta szelleme az imádság és meditáció perceiben tudatos és közvetlen kapcsolatot tudott teremteni a természetfeletti tökéletes világrenddel és bőségesen rendelkezésre állottak azok az erők, amelyeknek birtokában valóban „csodákat” művelhetett. Ezeket az erőket a mai tudomány még nem ismeri s még nagyon sokáig nem fogja megismerni. Majd fokozatosan úgy és akkor, amilyen mértékben tisztul és fejlődik az emberi szellem. Ennek a fejlődésnek legelső lépése pedig az lesz, amikor a gondolkodó ember megsejti a lehetőségek végtelen távlatait és mélységes szégyenérzet fogja el eddigi gögös viselkedése miatt.

Hiszem tehát Jézus csodatételeit és ugyanakkor megkérdem: melyik ember volna még erre képes?

Hiszed-e, hogy az Újtestamentumban foglalt tanítás Jézus műve? Én hiszem és azt is tudom, hogy ez a hatalmas boltozatú mű csak töredéke Jézus szellemi kincseshányajának. Amióta emberi kultúráról beszélhetünk, nem találunk olyan szellemi terméket, amely az egyszerű ember is megért és a legnagyobb bölcsnek az igényeit is kielégíti. Ezt Jézuson kívül nem tudta megcselekedni senki sem, mert emberfeletti értelem nyilvánul meg benne.

És vessünk egy futó pillantást Jézus szenvedéseire. Vajjon a visszatérítő megaláztatásoknak sokasága és a testi gyötrelmek borzalmi között melyikünk tudott volna úgy viselkedni, mint ő, megőrizve mindvégig a makulátlan szellem utánozhatatlan méltóságát?

Végül pedig álljon előttünk egész földi pályautása a maga ragyogó tisztaságában, tévelygésektől és bűnösségtől mentesen. Vajjon melyik ember életéről lehet ezt elmondani?

Látjuk tehát, hogy Jézussal kapcsolatban az „ember” szó mily szegényes s a teremtes koronájának neve ebben az esetben inkább beárnyékol, mint ékesíti.

Amerre Jézus a földi téreken elhaladt, ott megnyílt a szenvedés és a szeretet gyógyító áramai járták át a lelkeket. Ki meri ezt a tiszta szellemet „ravasz ember”-nek nevezni? A „tökéletes ember” jelzője is lehangoz és szomorúsággal tölt el, mert tudom és érzem, hogy mérhetetlenül több volt ennél.

Én nem nevezem semminek, csak megfáradt fejemet kezére hajtom és kimondhatatlanul szeretem.

Dr. Szabó István.

Halálozás. Özv. Györfi Istvánné, Györfi István budapesti hitoktató lelkész fia édesanyja Székelyudvarhelyen elhunyt. Varga István debreceni egyházközségünk buzgó presbitere és dr. Mikó Gyula ny. egyetemi tanár, a jeles tudós, debreceni egyházközségünk volt érdemes gondnoka, egyházi tanácsos fia, Debrecenben elhunytak. — Február 18-án temették el Kocsordon nagy részvét mellett Katona Miklósnét. Bár luteránus volt, minden unitárius ügyet áldozatkész lélekkel felkarolt. Áldott legyen emlékü.

A lelki tevékenység

Az imádság feltételül a **tisztelet ösvényén** való járást jelöltük meg legutóbb. Akkor csak általánosságban beszéltünk róla. Most bontsuk részre ezt az „ösvényt” s meg fogjuk látni, hogy gazdag világ tárul fel előttünk, mivel ez nem más, mint néhány igen lényeges erénynek a gyűjtőneve. Ezek az erények a következők: 1. **Csodálat** a világmindenség nagyságával, fenségével, szépségével szemben. 2. **Tisztelet** mindazzal szemben, ami igaz, szép és jó, ami isteni, szóval ami tiszteletreméltó. 3. **A világmindenséggel harmonikus összhangban érezni magunkat**, vagyis abban a megnyugtató tudatban élni, hogy Isten bele oltotta az anyag-, a lélek- és a szellemvilágba az abszolút törvényszerűséget, s ezek bennünk is megvannak. Így része vagyok a nagy mindenségnek, kicsinyített mása vagyok a nagy universumnak. Nem járhatok hát külön utakon, de önállóságomat, individualitásomat mégis mindig meg kell őriznem. 4. **Alázatos odaadás** embertársaink s általában a külső világ megnyilatkozása iránt, v. i. szerényen, önzetlenül engedjük, hogy **ezek** beszéljenek magukról, hassanak reánk s akkor helyes és előítéletmentes ismeretünk lehet róluk, különben nem.

Mindezt azért kellett elmondanunk, hogy belássuk az unitárius ember szükségszerű tevékenységét a megfogható és megfoghatatlan világgal szemben s figyelembe vegyük azt, hogy a teljesebb életre való törekvéshez, a magasabbrendű megismeréshez tárgylagosságra van szükségünk, amely különösen az **alázatos odaadás**-ból fakad, de az említett más három erényben is jelen van. Különben is az unitárius ember tudja — legalább is tudnia kell — hogy az Isten adta talentumokat gyarapítani kell, ellenkező esetben súlyos bünt követ el. És tudja azt is, hogy a lélek számára ezek az erények, ezek az érzések, melyeket megemlésttem, táplálékul szolgálnak. Ha a testnek követ adunk kenyér helyett, tevékenysége elhal. A léleknek is megvannak a maga táplálékai, ha ezeket elvonjuk tőle, megszűnik a lélek megismerési képessége, mert mélységesen igaz, hogy a **lélek az**, ami megismer.

Ha a lelkem gazdag és tevékenysége eleven, akkor a külvilág nem hatalmasodhatik el rajtam, hanem gazdag belső életem irányít a külvilág benyomásainak felvételénél. A külvilág ugyanis közeledik felénk és hatása elől nem is szabad menekülni. Engednünk kell, hogy lelkünkbe behatoljon, hogy lelkünkön átrenghen, amit a külvilág mond. Amit mond egy jól elvégzett munkáról, egy elkészített csavarfejről, ott a gyárban; egy felszántott dűlőről ott a magyar földeken; egy jó könyvről, amit elolvastunk; egy meleg kézszorításról, amiben részünk volt. Engedjük átrengheni lelkünkön, amit mond a rajtunk kívül lévő világ az édesanyai csókról, amely boldoggá tett; a hitvesi szeretetről, amely megsimogatott, a gyermek mosolyáról, amely lelki szárnyakat adott. Engedjük, hogy a külvilágnak ezek a történései, ezek a szép cselekedetei átrenghenek lelkünkön egy-egy csendes órában, amikor senki és semmi nem zavar s látni fogjuk, hogy mennyivel gazdagabb, teljesebb, magasabbrendűbb élet tárul fel bennünk ilyenkor s ezek az így megérzett valóságok tovább fogják erősíteni, gyarapítani lelkünk meglévő erőit, képességeit, érzéseit. Természetesen nem csupán ezek az érzések, nemcsak ilyen szép élet-cselekedetek ostromolják lelkünk ajtóit, hanem más természetűek is. Azok előtt sem szabad bezárnunk lelkünket. Az élet kemény küzdelem is, rakva sok színnel, sok széppel és sok keserűséggel, sok örömmel és sok könnyel, sok tartalommal és sok felszínességgel, sok ígérettel és sok csalódással, mert Isten tökéletes világát még nem érti az ember. De meg fogja érteni s boldogan fog Isten akarata szerint élni és cselekedni. Hogy megérthesse, híven kell sáfárkodnia, járnia kell a tisztelet ösvényét, gazdag belső lelki tevékenységet kell kifejtenie. Amit lelkébe felvett, azon nemcsak gyönyörködni vagy sopánkodnia kell, hanem belső tevékenységgel fel is kell dolgozni, hogy egyéni és egyetemes eredmény váljék belőle. Hogy a lelkünkbe hullott mag harminc, hatvan, avagy száz annyit teremjen. Nem mindegy azonban, hogy milyen külső hatást

Nyugalom és megelégedés itt a földön

II. folytatás.

Vallásos elgondolással több sikerre vezettek a kísérleti államalakítások. Illetőleg a vallásszabadság elveivel több és hosszabb életű, esetleg végleges megelégedéshez juthattak el bizonyos területeken. Így létrehozta Penn William Pennsylvánia helyén, az üldözött quekkerek nyugalma. saját pénzén megvásárolt földeken. (Penn a Towerben szenvedett vallási elvei miatt.) — Feltételezhető, hogy Swift Jonathán is gondolt helyesebb társadalmi berendezkedésre és az emberek javítása révén nagyobb tömegek nyugalmas életlehetőségére. Az emberútalat kifejezése (Gulliver utazásai IV. kötetében, a lovak országában), talán azért nyilvánul meg olyan szembeszökően. — Bolyai János Údvtana (sajnos, csak kéziratban és nem hozzáférhetően), értesülésem szerint, szintén az ember küzdelmes életén való könnyítésekéről medítál.

Pennsylvánia nyugalmas élténél régebb Grisons területén a protestantizmus hivatottjainak zavartalan nyugalma. — Rakow is a vallásilag üldözöttek menedéke lett Lengyelországban. A hatalmas lengyel nemes Rakow alapításával megvédte az igazságra törekvőket, a socinianusokat.

De a vallásszabadság fennmaradásra képes lehetősége Erdélyben volt. Ha nem is teljes, de valamelyes megnyugvást minden időben biztosított a bevett vallásokat követők részére az 1570-es évek óta fennálló vallási egyenlőség törvénybeiktatása.

Az örök időkre kiható békéről, nyugalomról már Pentaur énekelte még Homéroszt megelőző századokban (Rhamzes Kádisz ostrománál époszában) — mikor remélte, hogy a fegyver vasa ezután csak éknek és a földi jóllét szolgálatára lesz hasznosítható. — A háborúk pedig folyton ismétlődtek.

De a nyugtalan helyzetben viszonylagos nyugalom mégis nem elérhetetlen az ember számára. Az individuális mellett a közszellemmé válható nyugalom munkálása igen nagy jótétemény a halandók részére. Van az emberi lélek legmélyéből fakadó, mindent lenyűgöző és a lecsillapodást magávalhozó fennkölt érzelem, ami a porbaszítottat, a kitaszítottat, a megcsúfoltat is felemeli. Tudatára jut az elnyomott saját értékének és megmaradt, szunnyadó erejének, a szeretet és megbocsátás felismerésével. — A mindkét szemére vak Milton költői levelében Skinner Ciriákhöz intézi bensejéből előtörő megnyugvásának érzését. — „S a látérzék kihalt, tekéinek nap, hold és csillagok nem fénylenek. De nem panaszkolok. Bár felhők elrejtik a szép eget, de szívem meg nem ejtik, hitem köszirtjén meg nem rettenek.” Bús éjszakájában a — „jó öntudat” — tartja fenn, hogy a szabadság legnemesebb harcában vesztette el a „drága fényt”. A megcsönkült emberek új mesterséget tanulva, találékonyság és akaratere egyesítésével csodálatosan érvényesülhetnek. A test és lélek rokkantjai előtt még nyitva áll az út.

Csökkenteni kell a megnyugvás szempontjából a felesleges igényeket, lemondani az értelmetlen büszkeségről, revidálni túlértékeléseinket. Az önuralom, önmérséklés, meggondoltság az alkalmazkodási képességet növelik. A becsületérzés és a helyes önbecsülés határán belül mások érdekét tekintetbe véve, a lemondás, a félreállítás, nem dehonosztó. A közért kifejtett jótétemények viszik előbbre az emberi közösségeket és teszik az egyeseket valóban értékessé. Nincsen olyan mélyrezuhanás, ahonnan ne lehetne felemelkedni a keresztény felfogás szerint, ha a jónak csírája még nem pusztult ki teljesen a szívből. — Bunyon János gyötrődéseiben közli (The Pilgrim Progress. A zarándok útja), a pokol árnyékából a mennyország közelébe jutó lelkületén keresztül a megbocsátás, sőt bűnbocsánat fenségességét — mikor kérdi: „Uram, megválthatsz-e olyan bűnöst, mint

dolgozunk fel lelkünkben úgy, hogy egyetemes eredmény váljék belőle. Mint kell eljárunk, hogy az értékes megmaradjon, kiáradjon belőlünk, sőt építsen az életben s az értéktelen kiküszöböltessék — erről a következő alkalommal szólnunk.

Bencze Márton.

én?" Ekkor szótartott hall, melyben a válasz szerint „Aki hozzám fordul, én azt nem utasítom el.” Szíve reménnyel, szemei könnyel telve, új emberreválása megtörtént. Önmagának is bocsásson meg a töprengő, mert az önvád marcangolása a lélek egyensúlyát alássa. De méginkább másoknak! Magabeszállás és az összes körülmények okos latolgatása, mérlegelése után jut oda az ember, — ha önhibáján kívül került nyomasztónak érzett helyzetébe, — hogy még találhat jóvátételre lehetőséget, hibái megbánása után. Ha keresi az „Eldoradót”, az „Utópia” lelki országát, egészséges lélek megtalálhatja — önmagában. **Dr. Zsakó István.**

Szükség van a nyomtatékra

Régecskén történt, amikor még a mozdony gőze vagy a motor gáza nem vitte az embert percek alatt mérföldekre, ellenben az imádságos könyvekben külön fohászkodások voltak ilyen címen: Utazás előtt. Nem is indult el akkor minden dib-dáb ember nagy útra, viszont az ügyes ember nagy hálát és becsületet szerezhetett magának úti szolgálataival az embertársak előtt.

Ilyen ügyes és hasznos ember volt javaéletében Buzogány István kadácsi tanítómester. Minden esztendőben egyszer-kétszer elszekerezett Kolozsvárra, leánya látására. Akkor Kolozsvár volt Erdély fővárosa, a tanítómester veje illő tisztségben ott szolgált a főkormányshéknél, érdemes volt házában pár hétig elmulatni.

Buzogány uram utazásait nemcsak a falu, de a környék is számontartotta. Rengeteg megbízással halmozták el. Kinek festék, kinek fonál, kinek paszománt, kinek kékkő, kinek gyertya, kinek gyomorcsepp kellett a kolozsvári boltokból.

Sok alkalmatlanság keletkezett ezekből a megbízásokból. Egyik a mennyiségben, másik a minőségben talált ócsárolni valót s ezeknél is több bosszúságot okoztak azok, akik egyebet követeltek, mint amivel kántor uram kínálta őket. Legbosszantóbb mégis az volt, hogy némelyek nem hoztak pénzt a portéka kiváltásához, hitelezni kellett s aztán vesződni a fölthajtással.

Egy alkalommal tehát — a húsvéti szolgálatok után — Buzogány uram így szólt a gyülekezetnek, amely indulására várakozott az udvarán.

— Még egy óra is beletelik, amíg elkészülök az útra — addig ne fázódjatok itt ebben a csípős szélben. Menjetek be az iskolába, ott van tiszta penna, papiros, egy cédulára írtatok föl, mit akartok hozani, aztán a cédulátokat rakjátok le sorban erre a lócára.

A hívek úgy cselekedtek: egyik letette a cédulát és lenyomtatatta a vásárláshoz szükséges rézkrajcárokkal, a másik — pénz nem lévén — csak a cédulát helyezte a többi közé a lócára.

Indulás előtt Buzogány mester számbavette a cédulákat és zsebre rakta a pénzt. Kolozsvárt a cédulák szerint mindent lelkiismeretesen elintézett.

Mikor hazaérkezett, órát tűzött ki a portékák átadására. Kinek-kinek nevét szólította a cédulák szerint. Hát az átadás befejezése után néhányan fölindultak, hogy így meg úgy: az ő nevüket miért nem említi kántor uram?

— Nyilván azért, mert a ti cédulátok nem volt a lócán.

— Már hogyné lett volna! — méltatlankodtak az érdekeltek. — Magunk tettük le a sorba tulajdon kezünkkel.

— Az a kérdés, hogy lenyomtatottok-e pénzzel?
— Nem! En sem!... En sem!... hangzottak a válaszok.

— Hát akkor megvan a magyarázat. Emlékezhettek, tavaszi szél fúdogált akkoriban. Mámost az történhetett, hogy a le nem nyomtatott cédulát elkapta a szél, s elröpítette a lócáról. Látjátok, látjátok! Máskor nyomtatásotok le a cédulát pénzzel, akkor nem viszi el a szél. Szükség van a nyomtatékra, atyámfiai?...

Gyallay Domokos.

Kedves olvasóinknak Istentől áldott húsvéti ünnepeket kívánunk.

Az Egyházkör Tanácsának és az Unitárius Élet szerkesztőségének távbeszélőszáma megváltozott. Új szám: 183—186.

Lelkésztovábbképző tanfolyam lesz a Teológiai Intézet rendezésében március 28., 29. és 30. napjain a Misszióház gyülekezeti termében. A tanfolyam ismertetésére visszatérünk.

A Teológiai Intézet világiak előadássorozatában február 16-án Ferencz József „Az egyházfogalom problémáiról” tartott érdekes előadást. — Március 2-án dr. Csiki Gábor „Hiszek a keresztény anyaszent-egyházban” címen tartott mélyértelmű hitvallást.

A budapesti egyházközség március 3-án megtartott gyülekezeti összejövetelén Györfi István tartott mély gondolatokkal telített áhítatot. Az áhítatot követő rendkívül jól sikerült székely est keretében versekkel szerepelt: C. Kovács Ilona és Nagy István színművész. Székely dalokat énekelt: Füzi Matild, Török Erzsébet és Tekeres Sándor. Székely tréfákat adott elő: Tompa Sándor, a neves színművész és László Mózes, Szabó Gabi, Triff Magda, Mátrahelyi Erzsébet, Jakab Dezső, Jakab István és Nagy László székely táncokat adtak elő, Szabó nővérek zongorakiséréte mellett, nagy sikerrel.

A Pestszentlőrinci egyházközség havonként szokásos gyülekezeti evangélizációját március 4-én tartotta meg. Pethő István lelkész, egyházköri főjegyző magasszárnyalású áhítata után Nagy István színművész adott elő Ady költeményeket nagy halással. — A műsort követő szeretetvendégséget a kispesti hívek rendezték.

Esperesi vizsgálószék lesz kocsordi, debreceni és tüzegymati egyházközségeinkben — március 10-től 18-ig.

Abrudbányai Ödön affia, a jeles költő megzenésítésre feldolgozta a Barcsay című népballadát, amelyet Kutor Ferenc zenésített meg.

Polgárdin február 25-én dr. Szántó Dénes Bálint teológiai hallgató evangélizált.

Húsvéti istentiszteleti sorrend:

Koháry-u. templom: Márc. 23. d. u. 6. Györfi I. Passióéneklés. Márc. 25. d. e. 10 órakor dr. Csiki G., Szolga F. Márc. 26. d. e. 10. Györfi I., Szolga F., mindkét napon úrvacsoraszítés.

Unitárius Misszióház temploma: Márc. 23. d. e. 10. Bencze M. Márc. 25. d. e. 10. Bencze M., Ferencz J. Márc. 26. d. e. 10. dr. Csiki G., mindkét napon úrvacsoraszítés. Szeretettel kérünk úrvacsorai kenyeret és bort.

Pestszentlőrinc, Állami lakótelep. unit. templom: Márc. 23. d. e. 11. ó. Pethő I. Márc. 25. d. e. 11 ó. Pethő I. Márc. 26. d. e. 11 ó. Bencze M.

Pestszenterzsébeti imaház: Márc. 23. d. e. 9. ó. Pethő I. Márc. 25. d. e. 9 ó. Pethő I. Márc. 26. d. e. 9 ó. Bencze M. **Vecsé; evang. temp.:** Márc. 25. d. u. 4 ó. Pethő I. **Csepel ref. gyüleke. terem:** Márc. 26. d. e. 11 ó. Pethő I. **Soroksár ref. temp.:** Márc. 26. d. u. 6 ó. Pethő I. Minden alkalommal úrvacsoraszítés. Szeretettel kérünk híveinktől kenyeret és bort adományozni. **Budaörs:** Márc. 25. d. e. 10 ó. Györfi I. **Pesthidegkút:** Márc. 26. d. u. 4 ó. ref. temp. Szolga F. **Győr ref. temp.:** Apr. 1. d. e. fél 12 ó. Szolga F. Minden egyes helyen úrvacsoraszítés.

Rákosszentmihály evang. temp.: Márc. 25. d. e. 9. Huszti J. **Rákospalota Máv. tlp. ref. temp.:** Márc. 25. d. e. 11. Huszti J. **Mátyásföld ref. temp.:** Márc. 25. d. u. 3. Huszti J. **Felsőgöd ref. temp.:** Márc. 25. d. u. 3. dr. Csiki G. **Rákoshegy ref. imaház:** Márc. 25. d. u. 3. Bencze M. **Rákospalota ev. temp.:** Márc. 25. d. u. 5. Bencze M. **Újpest ref. temp.:** Márc. 25. d. u. 4. Györfi I. Minden egyes helyen úrvacsoraszítés.

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos a Magyarországi Unitárius Egyházkör.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. Csiki Gábor.**

Évi előfizetési díja: 12 forint.

Budapest, IX., Hőgyes Endre-utca 3.

Táv. : 183—186.

Nyomta: Uttörő-nyomda. Bpest. F. v.: Becker Géza.